

C/2024/3542

31.5.2024 г.

Заклучения на Съвета относно овластяването на културно-творческите сектори чрез основано на данни привличане на публика

(C/2024/3542)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

КАТО ОТЧИТА, ЧЕ:

1. Цифровата трансформация се превръща във все по-важна тема в европейската политика, отразена в инициативи като програмата „Творческа Европа“, политическата програма „Цифрово десетилетие“, европейската промишлена стратегия, Европейската програма за умения, европейското пространство за образование и европейската стратегия за данните, което води до създаването на общо европейско пространство на данни, включително общо европейско пространство на данни за културното наследство ⁽¹⁾ и Европейски облак за културно наследство в рамките на програмата „Хоризонт Европа“ ⁽²⁾;
2. В работния план на ЕС за културата за периода 2023—2026 г. ⁽³⁾ се подчертава собствената стойност на културата, включително културното наследство. В този контекст в работния план се подчертава необходимостта от стимулиране на цифровата трансформация на културно-творческите сектори (КТС), набляга се на участието в културата като приоритет и се включва конкретна мярка за осигуряване на възможност за откриване на разнообразно европейско културно съдържание в цифровата среда;
3. Привличането на публика предоставя възможност за изграждане на съдържателни и интерактивни връзки с разнообразна публика, за подобряване на потребителския опит и за насърчаване на културното многообразие и развитие, социалното сближаване и демокрацията ⁽⁴⁾. Достигането до широка и разнообразна публика е една от планираните цели на програмата „Творческа Европа“ за периода 2021—2027 г. ⁽⁵⁾ КТС проучват иновативни инструменти и насоки за събиране и управление на данни за публиката с цел разработване на по-добри и ориентирани в по-голяма степен към потребителите услуги. Това може също така да допринесе за основано на доказателства изготвяне на политики ⁽⁶⁾. Необходими са обаче допълнителни колективни усилия.
4. Новите технологии имат голям потенциал за засилване на приобщаването и подобряване на достъпа до настоящата и потенциалната публика, но културните организации са на различни етапи от цифровото развитие и използват по различен начин услугите, предлагани от доставчиците на технологии;
5. Ролята на данните за разбирането, ангажирането и възвръщането на публиката след пандемията от COVID-19, която ускори цифровата трансформация в обществото, се превърна във все по-голям приоритет за много културни дейци ⁽⁷⁾;

КАТО ИМА ПРЕДВИД, ЧЕ:

6. Цифровизацията в КТС генерира все по-голямо количество данни, които могат да се използват за привличане на публика. Използването на данни за публиката предоставя възможност на КТС да разберат по-добре потребностите и поведението на публиката, да изградят съдържателни отношения с нея, да приспособят иновативното културно съдържание и услуги и да създадат целенасочени информационни дейности, за да достигнат до по-широка публика и да увеличат максимално културното участие, по-специално физическото участие. Това насърчава културното многообразие в Европа и може да укрепи културните обекти като пространства за неформално и свободно социално взаимодействие (известни още като „трети места“), което е от съществено значение за демокрацията.

⁽¹⁾ Препоръка на Комисията относно общо европейско пространство на данни за културното наследство (ОВ L 401, 12.11.2021 г., стр. 5)

⁽²⁾ Регламент (ЕС) 2021/695 на Европейския парламент и на Съвета от 28 април 2021 година за създаване на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“, за определяне на нейните правила за участие и разпространение на резултатите и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1290/2013 и (ЕС) № 1291/2013 (ОВ L 170, 12.5.2021 г., стр. 1).

⁽³⁾ Резолюция на Съвета относно работния план на ЕС за културата за периода 2023 — 2026 г., 2022/C 466/01(ОВ С 466, 7.12.2022 г., стр. 1).

⁽⁴⁾ Доклад на Европейската комисия: „Culture and Democracy, the evidence. How citizens' participation in cultural activities enhances civic engagement, democracy and social cohesion: lessons from international research“ („Културата и демокрацията — доказателствата. Как участието на гражданите в културни дейности засилва гражданската ангажираност, демокрацията и социалното сближаване: поуки от международни изследвания“) (2023 г.) и Хартата от Порто Санто (2021 г.)

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) 2021/818 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2021 г. за създаване на програма „Творческа Европа“ (2021—2027 г.) и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1295/2013, ОВ L 189, 28.5.2021 г., стр. 34.

⁽⁶⁾ Заклучения на Съвета относно насърчаването на достъпа до култура чрез цифрови средства с акцент върху привличането на публика (2017/C 425/03) (ОВ С 425, 12.12.2017 г., стр. 4).

⁽⁷⁾ Voices of Culture report on '(Re)-Engaging digital audiences in the cultural sectors: improving audience data' (Доклада на „Гласове на културата“ на тема „Възобновена ангажираност на цифровата публика в сектора на културата: подобряване на данните за публиката“).

7. Основаното на данни привличане на публика дава възможност на КТС да проучат нови бизнес модели и да генерират допълнителни приходи чрез иновации и съвместни практики.
8. КТС са много разнообразни и включват организации, сектори и отрасли, работещи на различни политически и организационни равнища, както публични, така и частни, като обхващат различни форми на културно изразяване, творчески дисциплини, различни етапи на цифровите иновации и различия в цифровата инфраструктура; поради това следва да се използва диференциран подход при разглеждането на въпроса за основаното на данни привличане на публика.
9. За да се постигне напредък по отношение на цифровата трансформация и техническите, цифровите и творческите умения, са необходими лидерство и предприемачество, за да се използват основани на данни решения и авангардни технологии, като например изкуствен интелект. Освен това следва да се вземат предвид и цифровите умения на публиката. Поради това следва да се обмисли всеобхватен подход и подходяща подкрепа за културните организации с ограничен капацитет, експертен опит и средства за справяне с възможностите и предизвикателствата на цифровата трансформация⁽⁸⁾;
10. Някои организации в КТС разчитат на технологични дружества, социални медии, платформи или посредници за създаване на публика. Възможно е тези участници на технологичния пазар невинаги да споделят данни за публиката, свързани конкретно с дейностите, съдържанието или произведенията на тези организации в КТС. Това би могло да засегне способността на КТС да използват пълноценно потенциала на цифровизацията, както и тяхната конкурентоспособност;
11. Няколко държави членки включиха финансиране за разработването на програми и стратегии за цифровизация за КТС в своите планове за възстановяване и устойчивост във връзка с COVID-19 (някои с акцент върху участието). Въпреки това споделяната амбиция за укрепване на сътрудничеството в по-голям мащаб има потенциала да стимулира напредъка;
12. Използването на данни за привличане на публика и участие предоставя многобройни възможности, но също така изисква от КТС да предвидят рисковете и въздействията от това използване и съответно да адаптират своите методи на работа. Това включва отчитане на правните опасения (включително правата върху интелектуалната собственост, авторското право, правата, свързани с неприкосновеността на личния живот и защитата на личните данни), отчитане на етичните опасения, а също и на опасенията, свързани с устойчивостта и околната среда, както и внимателна оценка на въздействието на изкуствения интелект и други модерни цифрови технологии;

ПРИКАНВА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ:

13. Да обмислят разработването на рамки на политиката и да създадат условия, които насърчават и утвърждават основан на данни подход в КТС, включително чрез подкрепа за събирането, защитата, управлението и използването на данни за публиката на национално и регионално равнище;
14. Да насърчават и подкрепят организациите в КТС да разработят стратегия за основани на данни решения като част от своите политики за привличане на публика. Да насърчават и подкрепят организациите в КТС за по-интелигентно и етично споделяне и използване на данни за публиката. Целта е да се гарантира, че самите сектори могат да се опознаят по-добре със своята публика, да идентифицират и привличат нова публика и да направят европейското съдържание по-лесно откриваемо, както и че публиката може да намери подходящи и разнообразни културни и творчески услуги.
15. Да насърчават и подпомагат организациите в КТС да участват в съответните програми, финансирани от ЕС, които имат за цел да подкрепят основаното на данни сътрудничество и иновативните решения в КТС;
16. Да насърчават цифровите умения на организациите и специалистите в КТС и да улесняват разработването на оперативно съвместими инструменти, дейности за изграждане на капацитет и програми за подкрепа с цел укрепване на цифровите процеси в организациите, като по този начин създават условия и възможности за КТС да се ориентират ефективно в променящата се цифрова среда;

ПРИКАНВА ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ И ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ, В РАМКИТЕ НА СЪОТВЕТНИТЕ СИ ОБЛАСТИ НА КОМПЕТЕНТНОСТ И ПРИ НАДЛЕЖНОТО СПАЗВАНЕ НА ПРИНЦИПА НА СУБСИДИАРНОСТ:

17. Да насърчават научните изследвания и да улесняват междусекторното и трансграничното сътрудничество (например с други равнища на управление, академични среди и търговски участници) за проучване и използване на стандарти за достъпна, основна и устойчива цифрова инфраструктура, която дава възможност за сигурни, надеждни и оперативно съвместими данни, като се придържат към правилата на Съюза в областта на интелектуалната собственост, авторското право, данните и неприкосновеността на личния живот и се основават на съществуващата инфраструктура;

⁽⁸⁾ Open Method of Coordination report on 'Promoting access to culture through digital means' (Доклад по линия на отворения метод на координация „Насърчаване на достъпа до култура чрез цифрови средства“).

18. Да насърчават разработването и използването на стандарти и рамки за подпомагане на КТС при събирането и управлението на данните си за публиката, така че те да станат достъпни, съпоставими, използваеми и оперативно съвместими и по този начин да могат да се използват за нови (ориентирани в по-голяма степен към потребителите) услуги.
19. Да насърчават КТС, когато това е осъществимо, да използват принципите на отворените данни⁽⁹⁾ и принципите за данни FAIR⁽¹⁰⁾ в подкрепа на споделянето и разпространението на данни, както е предвидено по-специално в Директивата относно отворените данни и информацията от общественния сектор, и принципите „Моите данни“, за да се гарантира правото на физическите лица на достъп до събраните за тях данни⁽¹¹⁾, като същевременно ефективно защитават своите данни като свое предимство за конкурентоспособността;
20. Да стимулират разработването на програми за грамотност по отношение на данните и за изграждане на капацитет в КТС за събиране, анализ, защита, управление и ръководство на данни; за разработване на стратегия за използването на данни при привличането и управлението на публиката; както и за повишаване на осведомеността и познанието за Европейската декларация относно цифровите права и принципи и как тя може да се прилага в контекста на основаното на данни привличане на публика, като се гарантира прозрачност за публиката, чиито чувствителни данни се обработват;
21. Да насърчават и стимулират научните изследвания за оползотворяване на потенциала на цифровите инструменти за привличане на публика, като идентифицират нововъзникващите тенденции и ориентирани към бъдещето умения, които са необходими в КТС, както и начините, по които тези умения могат да бъдат развити в образователни програми и програми за професионално обучение, водещи до създаване на работни места в КТС. На европейско равнище европейското пространство за образование, Европейската програма за умения, Пактът за умения⁽¹²⁾, европейските алианси по линия на Подробния план за действие във връзка с уменията и платформата за цифрови умения и работни места могат да допринесат за това⁽¹³⁾;
22. Да насърчават консултациите, знанията, споделянето на добри практики и сътрудничеството между държавите членки и съответните партньори на европейско равнище относно разработването и/или прилагането на цифрови екосистеми, стратегии и споделени цифрови инструменти за събиране на данни относно участието и привличането на публиката, като се вземат предвид по-малките културни организации с ограничени ресурси и различията в наличието на технологична инфраструктура между държавите членки;
23. Да извършат преглед на добрите практики при събирането, защитата, управлението и анализа на участието и привличането на публиката.

ПРИКАНВА ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ, В РАМКИТЕ НА ОБЛАСТИТЕ Й НА КОМПЕТЕНТНОСТ:

24. Когато е приложимо, да насърчава достъпа на КТС до европейски програми, различни от програмата „Творческа Европа“, свързани с цифровата трансформация и иновациите, с налична финансова подкрепа, като например програмата „Цифрова Европа“, „Хоризонт Европа“ и програма „Единен пазар“, включително чрез предоставяне на ясни насоки и информация;

⁽⁹⁾ „Отворени данни“ означава данни, които са свободно достъпни, използваеми, подлежащи на редактиране и споделяне. Отворените данни са лицензирани с отворен лиценз, който позволява на други лица да използват повторно работата на друг творец по свое усмотрение. Без специален лиценз това използване обикновено е забранено с авторско право, патент или търговска лицензия.

⁽¹⁰⁾ „Принципите FAIR“ означава международни насоки за управление на данните, които имат за цел оптимизиране на повторното им използване. Това се постига, когато данните са лесни за намиране, достъпни, оперативно съвместими и позволяващи повторно използване. Ключовите елементи за данните FAIR са богатите метаданни и документация, както и използването на отворени или стандартни файлови формати и лицензи за повторно използване.

⁽¹¹⁾ „Моите данни“ означава ориентиран към човека подход към управлението на личните данни, който съчетава нуждите на сектора от данни с цифровите права на човека. Целта е да се предостави на хората по-добър контрол върху личните им данни, като им се даде възможност да определят обстоятелствата, при които тези данни се използват.

⁽¹²⁾ Широкомасщабно партньорство за умения (LSP) за екосистемата на културните и творческите индустрии (КТИ). Вж. Манифеста на творческия пакт за уменията на адрес https://pact-for-skills.ec.europa.eu/about/industrial-ecosystems-and-partnerships/creative-and-cultural-industries_en

⁽¹³⁾ Вж. например доклада на „Гласове на културата“ от 2022 г. на тема „Възобновена ангажираност на цифровата публика в сектора на културата“ и творческия пакт за умения.

25. Да проучи начини за по-нататъшно насърчаване на инициативи за прозрачност на данните в полза на КТС, за да им се даде възможност да разберат по-добре въздействието на своята работа и дейности и да се основават на подходяща информация в своите творчески процеси;
 26. Да проучи начини за по-нататъшна подкрепа на нуждите от цифрова трансформация и променящите се изисквания на КТС чрез използване на основани на данни решения и насърчаване на иновативни цифрови проекти в европейски инициативи.
-

ПРИЛОЖЕНИЕ

Референтни документи

- Препоръка на Комисията относно общо европейско пространство на данни за културното наследство (ОВ L 401, 12.11.2021 г., стр. 5)
- Заключение на конференцията „Европейската публика: 2020 г. и след това“ (2012 г.)
- Заключение на Съвета относно насърчаването на достъпа до култура чрез цифрови средства с акцент върху привличането на публика (ОВ С 425, 12.12.2017 г., стр. 4)
- Резолюция на Съвета относно работния план на ЕС за културата за периода 2023 — 2026 г. (ОВ С 466, 7.12.2022 г., стр. 1)
- Директива (ЕС) 2019/1024 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 година относно отворените данни и повторното използване на информацията от обществения сектор (Директива за отворените данни и информацията от обществения сектор) (ОВ L 172, 26.6.2019 г., стр. 56)
- Доклад на Европейската комисия „Културата и демокрацията — доказателствата. Как участието на гражданите в културни дейности засилва гражданската ангажираност, демокрацията и социалното сближаване: поуки от международни изследвания, 2023 г.
- Европейска промишлена стратегия: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/european-industrial-strategy_bg
- Работен документ на службите на Комисията „Годишен доклад за единния пазар за 2021 г.“, в който се идентифицира екосистемата на културните и творческите индустрии, стр. 98—104 (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX%3A52021SC0351>).
- Европейски пакт за умения: https://pact-for-skills.ec.europa.eu/index_en
- Платформа за иновационна политика за културните и творческите индустрии: <https://ekipengine.eu/policy-areas/>
- Open Method of Coordination report on ‘Promoting access to culture through digital means’ (Доклад по линия на отворения метод на координация „Насърчаване на достъпа до култура чрез цифрови средства) (2017 г.)
- Пакет с резултати на CORDIS относно цифровото културно наследство, Служба за публикации на Европейския съюз, 2020 г., <https://data.europa.eu/doi/10.2830/941375>
- Харта от Порто Санто (2021 г.) <https://portosantocharter.eu/the-charter>
- Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните) (ОВ L 119, 4.5.2016 г., стр. 1)
- Регламент (ЕС) 2021/695 на Европейския парламент и на Съвета от 28 април 2021 година за създаване на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“, за определяне на нейните правила за участие и разпространение на резултатите и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1290/2013 и (ЕС) № 1291/2013 (ОВ L 170, 12.5.2021 г., стр. 1)
- Облак за културно наследство: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/research-area/social-sciences-and-humanities/cultural-heritage-and-cultural-and-creative-industries-ccis/cultural-heritage-cloud_en
- Приоритетът на Европейската комисия „Европа, подготвена за цифровата ера“ https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age_bg
- Voices of Culture report on ‘(Re)-Engaging digital audiences in the cultural sectors: improving audience data’ (Доклада на „Гласове на културата“ на тема „Възобновена ангажираност на цифровата публика в сектора на културата: подобряване на данните за публиката“) (2022 г.)
- Vuylsteke, Devoldere и др. (2023 г.) Digital transformation of the cultural and creative sectors in preparation for the 2024 Belgian EU presidency (Цифровата трансформация на културно-творческите сектори в подготовка за белгийското председателство на ЕС през 2024 г.)

Определения

- За целите на настоящите заключения на Съвета се прилагат следните определения:
- „Данни за публиката“ означава информацията, събирана и обработвана от културни организации, относно физически лица или група хора, които са (цели) потребители на културни продукти, дейности, обекти, услуги или съдържание. Данните за публиката могат да включват демографска информация, данни за присъствието и поведението на посетителите, взаимодействията и участието на публиката, данни за членство, отговори от анкета и обратна връзка или информация за културните предпочитания.
- „Привличане на публика“ означава усилията и дейностите, предприети от културните организации за култивиране, разнообразяване и разширяване на тяхната публика с цел повишаване на ангажираността, участието и връзката. Привличането на публика може да се разбира по различни начини в зависимост от неговите цели и целеви групи: увеличаване на публиката (привличане на публика със същия социално-демографски профил като настоящата), задълбочаване на връзките с публиката (подобряване на опита на настоящата публика) и разнообразяване на публиката (привличане на хора с различен социално-демографски профил към настоящата публика). Този процес включва разбиране на нуждите, предпочитанията и интересите на настоящата и потенциалната публика и осъществяване на информационни инициативи за достигане до по-широка и разнообразна публика.
- „Цифрова инфраструктура“ означава комуникационни услуги и платформи, услуги за съхранение и основни софтуерни функционални възможности, протоколи и стандарти. Цифровата инфраструктура не значи непременно материалната и техническата инфраструктура (като кабели, безжични мрежи, центрове за данни, интернет обмен), а по-скоро услуги и платформи, които дават възможност за връзка и обмен между културните организации.
- „Оперативна съвместимост“ означава способността на информационните системи и софтуера да обменят данни и да използват споделена информация, което е предпоставка за безпроблемен обмен и използване на данни за публиката от страна на културните организации. Оперативната съвместимост включва способността на различните софтуерни системи да работят заедно, което им позволява да разбират, тълкуват и използват споделяните между тях данни. В оперативна съвместима среда за данни различните системи могат да взаимодействат и комуникират ефективно, като гарантират, че данните могат да бъдат прехвърляни, използвани и до тях да има достъп в различни платформи и технологии, без да се изпитват значителни проблеми със съвместимостта.
- „Трети места“ са пространства за неформално и свободно социално взаимодействие, което е от съществено значение за демокрацията. Що се отнася до културно-творческия сектор, третите места могат да включват музеи, общински центрове, обществени библиотеки, книжарници, театри и опери.